

SALVADOR COT

La pau no la regalen

Una de les frases més repetides entre els alcaldes i regidors que van reunir-se en assemblea de municipis a Pamplona era que vuit mesos sense cap funeral era temps suficient per avançar lliurement cap als objectius polítics que ells consideren legítims. Error. Si alguna cosa ha demostrat la treva d'ETA és que, políticament, l'absència de violència no obre, tota sola, cap porta. Com a molt, la de les presons, que és l'únic esquer que fins ara ha insinuat el govern de Madrid.

No deixa de ser terrible, humanament, que l'estat només estigui disposat a negociar la manera d'alliberar els presos d'ETA si, en canvi, no hi ha contrapartides polítiques. I no ho dic pels presos, sinó per les víctimes. En principi, negociar el sistema jurídic i polític del País Basc entre els partits parlamentaris no té cap connotació ètica, no afecta ningú individualment i no lesiona ni els drets humans ni l'estat de dret. Exactament això és el que es va fer durant la transició, i se suposa que tothom va quedar la mar de content. En canvi, que surtin al carrer assassins sí que té un aspecte tràgic que no compensaran els diners.

Però, curiosament, el govern espanyol només parla de "generositat" quan fa referència als qui són a la presó. I tot és "fermesa" quan es parla d'idees que difereixen de l'actual configuració de l'estat. Que, justament, si algun efecte deplorable ha tingut el conflicte basc han estat els morts, no pas l'abast de l'Estatut de Gernika, el problema de l'auto-determinació o les relacions entre Euskadi i Navarra que són, precisament, els temes prohibits des de Madrid. I els límits, no els posa només el PP. No per patètica és menys indicada la crida de Juan Carlos Rodríguez Ibarra al BBV perquè defensés la unitat d'Espanya, és d'esperar que amb mètodes més subtils que no pas la Banca March el 36.

Les restes d'immaduresa política que encara ens queden, a alguns de nosaltres, generen perplexitat quan queda clar que la suspensió de la violència no ha canviat gens les actituds ni dels polítics ni dels mitjans de comunicació espanyols. Es pot llegir perfectament *El País* o l'*Abc* o escoltar les tertúlies de ràdio i televisió i pensar que som a l'època en què el comando Madrid col·locava cotxes-bomba.

El mes que ve en farà sis de l'alto-al-foc d'ETA i no s'ha avançat ni un mil·límetre en les negociacions, ni cap dels partits s'ha mogut de la posició respectiva. Tant és així que, a hores d'ara, ni tan sols hi ha un esbós de fòrum de negociació i la meitat dels partits es nega a asseure's amb l'altra meitat. L'última informació que ha emès el govern de Madrid és que no troba interlocutors a ETA i el ministre del ram, Jaime Mayor Oreja, guanya per dalt, en les enquestes de popularitat, gràcies a la seva intransigència, exactament al contrari que la seva homòloga britànica que, tot i així, continua a la corda de l'equilibrista en el procés de l'Ulster. Segurament que Irlanda del Nord i Euskadi no són la mateixa cosa, però les diferències entre Londres i Madrid fan un abisme.

Les posicions són tan radicalitzades que una simple espurna, com la reunió de parlamentaris kurds al Parlament Basc, és capaç de fer pujar el termòmetre polític fins a dalt de tot. Després de la Guerra del Golf el govern espanyol va enviar paracaigudistes, suposadament, per defensar els kurds de la repressió. Fa poques setmanes, la defensa dels drets humans va passar per damunt de consideracions econòmiques respecte a un país (Xile) amb un fort intercanvi comercial i de capitals. I ara, de cop i volta, José María Aznar i els seus ministres han convertit Turquia en una mena de gegant econòmic, els kurds en terroristes i els bascos en parats potencials, si s'arriba a convocar una reunió similar a les que ja s'han fet a vuit països europeus. Juan María Atutxa, potser l'únic basc nacionalista que tenia bona premsa a Madrid, l'han fet saltar del pedestal a empentes per haver dit que el Parlament de Vitòria és sobirà... Tot això enmig del que se suposa que és un procés de pau enormement delicat i de la màxima importància.

Però l'indici més preocupant és que l'única excusa que donen totes les parts per al blocatge del procés de pau són les eleccions municipals del mes de juny. Al País Basc els resultats electorals sempre són previsibles. I l'endemà, què?

*Periodista